

Вера Битракова Грозданова - професор и пријател

УДК: 929 Битракова, Г.В.

Почестен сум и горд што со својот скромн придонес учествувам во создавањето на Зборникот посветен на мојот најценет и почитуван професор, Вера Битракова-Грозданова.

Нашите археолошки патишта се вкрстија пред три децении во мигот значаен и за неа и за мене. Имено, во академската 1975-76 година, професор Битракова-Грозданова ја започна својата наставничка кариера на Филозофскиот факултет во Скопје. Истата година започнаа и моите студии по археологија и историја на уметност. На еден од последните часови по предметот Историја на уметноста на старите народи, на крајот на прва година, таа запраша дали некој од студентите е спремен да го полага испитот. Со доза на несигурност се пријавив и по неколку дена го положив мојот прв испит со највисока оценка. Тоа беше истовремено деби на професор Битракова-Грозданова во улога на професор испитувач. Тоа позитивно искуство ме охрабри во понатамошното професионално определување за археологијата и довербата за меѓусебна соработка беше фундирана. Соработката со професор Вера Битракова-Грозданова, континуирано трае веќе 30 години и е исполнета со постојани професионални и неформални контакти.

Професор Вера Битракова-Грозданова, родена охридска, од охридскиот менталитет има наследено да се стреми кон совршенство. На студиите во Загреб, во академска атмосфера, тие вредности доаѓаат до полн израз и се усовршуваат. Прифатените вредности со успех ги пренесува на многу генерации студенти. Некои од нив денес се познати стручњаци, еминентни научници и професори, со кои таа соработува долги години.

Вера Битракова-Грозданова е професор каков што треба да биде секој вистински професор - строг, но правичен и со голем такт. Нејзините познавања во археологијата и уметноста се со голем ракурс. Таа е вљубеник во античката уметност и археологија, но истовремено префинет познавач на најсуптилните филозофско-теолошки дела и проблеми од областа на старото христијанство. Но нејзината научна љубопитност и компетентност со тоа не се исцрпени. Од неа, како голем ерудит, студентите можеа да научат за архитектурата, мозаците, керамиката, скулптурата, епиграфијата, нумиз-

матиката, тореутиката, античката географија и хронологија, погребните обичаи и други аспекти од археолошката наука. Анализите што ги прави таа се однесуваат или укажуваат на разни длабоки корења што водат дури до најдалечните периоди на праисторијата. Големата вљубеност кон материјалната култура таа знаеше несебично да ја пренесе на многу генерации свои студенти, а меѓу нив и мене.

Еден од најпријатните мигови што се случија во нашата тридесетина соработка, е доделувањето на престижната ХердEROVA награда во 1999 година. Ова високо научно признание ѝ го честитав за време на испит во нејзиниот кабинет на Филозофскиот факултет. Беше пријатно изненадена кога се појавив на вратата со букет рози. Мислам дека тоа беше еден од најрадосните денови во нејзиниот живот. Така беше и во 1988 година кога професорката ја доби наградата „Гоце Делчев“.

Од многубројните заеднички проекти посебно место и значење има соработката во издавањето на списанието *Macedoniae acta archaeologica*. Од број 9 до 15, таа беше главен и одговорен уредник, а јас секретар на редакцијата. Со голем професионализам таа работеше внимателно читајќи го секое научно соопштение. Знаеше да ги пофали колегите и да им честита за добрите трудови, но и со голем такт добронамерно да укаже на слабостите посочувајќи нова литература и поинакви согледувања. Работеше со голем елан, одвојувајќи време и одложувајќи ги сопствените професионални преокупации. Таа како ниеден друг професор настојуваше да ги упати студентите во методологијата, тајните и техниките на научноистражувачката работа. Секогаш кога списанието излегуваше од печат, првата книга беше во нејзините раце. Со радост ја прегледуваше, внимателно откривајќи ги евентуалните печатни грешки и пропусти. Како главен и одговорен уредник, таа беше најстрогиот „судија“. Истовремено, со такт на голем научник, знаеше да ги брани и прва да ги верификува новите научни резултати. Археолозите и студентите се консултираа со неа за своите нови археолошки откритија, а нејзиниот кабинет на Филозофскиот факултет беше своевиден археолошко собиралиште, каде што секојдневно се дискутираше за актуелни теми од македонската и балканската археологија. Своите широки познавања несебично ги споделуваше со колегите кои ги посетуваше за време на археолошките истражувања. Тие секогаш можеа да сметаат на нејзината компетентност и истражувачка љубопитност во решавањето на научните енигми.

Професор Вера Битракова-Грозданова, остави свој белег и во работата на Македонското археолошко друштво. Покрај учеството со свои научни трудови, таа даваше директен придонес во конципирањето и организацијата на многу научни домашни и меѓународни собири. Нејзините совети и сугестии секогаш биле драгоцен и од големо значење во секој поглед.

Ми причинува привилегија и задоволство што Вера Битракова-Грозданова ми е професор со кој веќе три децении континуирано соработуваме и се надевам дека таа соработка ќе трае уште долго.

Му благодарам на Господ и се молам да се грижи за неа.

Vera Bitrakova Grozdanova - A Professor and Friend

UDK: 929 Битракова, Г.В.

I am honoured and proud to provide my humble contribution to the Proceedings dedicated to my most distinguished and respected Professor Vera Bitrakova Grozdanova.

Our archaeological paths crossed three decades ago at a moment that was equally significant both for her and me. In the academic year of 1975-76, Professor Bitrakova Grozdanova started her teaching career at the Faculty of Philosophy in Skopje. That year was also the start of my studies in archaeology and history of art. At one of the last classes in History of Art of Ancient Civilizations, at the end of the first year, she asked if any of the students was ready to take the exam. I volunteered with some insecurity, but several days later I passed my first exam with a highest mark. That was Professor Bitrakova Grozdanova's debut as an examiner. This positive experience encouraged me in my further professional career in archaeology and our confidence for mutual cooperation was cemented. The cooperation with Professor Bitrakova Grozdanova has lasted continuously for 30 years and it is filled with constant professional and informal contacts.

Professor Vera Bitrakova Grozdanova, born in Ohrid, has inherited the Ohrid mentality to strive to perfection. During her studies in Zagreb, she fully expressed and perfected these values. The virtues she embraced have been successfully communicated and transferred to many generations of students. Some of them are now well known experts, distinguished scholars and professors, with whom she has been cooperating for many years.

Vera Bitrakova Grozdanova is a true professor - strict, but just and very considerate. Her knowledge of archaeology and art entails a broad outlook. She is a fan of Antiquity art and archaeology, but at the same time a refined connoisseur of the most subtle philosophical and theological works and issues from the area of ancient Christianity. Her scholarly curiosity and competence do not, however, end there. It is from her great eruditeness that students can learn about architecture, mosaics, ceramics, sculpture, epigraphy, numismatics, toreutics, ancient geography and chronology, burial rites and other aspects of the archaeological science. The analyses made by her refer to or indicate various deep roots that lead to most distant periods of prehistory. She knew

how to transfer her great affection for the material culture to many generations of her students, including myself.

One of the most pleasant moments that happened in our three decade long cooperation is her winning the prestigious Herder Award in 1999. I congratulated her on this high scholarly award at an exam in her cabinet at the Faculty of Philosophy. She was pleasantly surprised when I appeared at her door with a bunch of roses. I think that was one of the happiest days of her life. This was also the case in 1988 when the professor won the “Goce Delčev” award.

Out of the many joint projects, the cooperation on the issuing of the magazine *Macedoniae acta archeologica* has a special place and significance. She was the editor in-chief of the issues 9 to 15, and I was the secretary of the editorial board. She worked with lot of professionalism carefully reading each scholarly announcement. She could praise colleagues and congratulate them on their good work, but she also benevolently and very considerately indicated them their weaknesses, informing them about more recent literature and different views. She worked with lot of motivation, making time and postponing her own professional interests. As no professor she tried to teach the students about the methodology, secrets and techniques of the scholarly work and research. Every time the magazine was printed, the first piece was in her hands. She looked at it happily, carefully detecting the typing errors and shortcomings. As an editor in-chief, she was the strictest “judge”. At the same time, with the consideration of a great scholar, she knew how to defend and be the first one to verify new scholarly results. The archeologists and students consulted her for their new archeological discoveries, and her cabinet at the Faculty of Philosophy was an archeological gathering place, where there were daily discussions on various topics of the Macedonian and Balkan archeology. She unselfishly shared her broad knowledge with her colleagues whom she had visited during her archeological research. They could always count on her competence and her researcher’s curiosity in the resolving of the scholarly enigmas.

Professor Vera Bitrakova Grozdanova has also left her mark on the work of the Macedonian Archeological Society. Besides her participation with her own scholarly works, she also gave her direct contribution in starting and organizing many local and international scholarly events. Her advice and suggestions were always precious and very significant in every way.

It is a privilege and pleasure that Vera Bitrakova Grozdanova is my professor with whom I have been continuously cooperating for three decades and I hope that this cooperation will continue to last for many more years.

I thank God and I pray that He takes care of her.

Dragiša Zdravkovski